

Memo

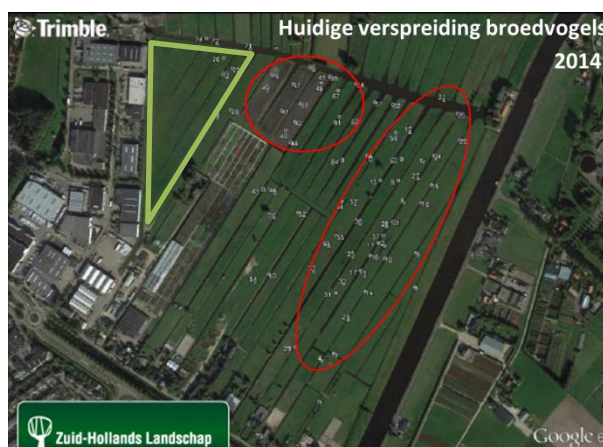
Ter attentie van	Gemeente Hillegom
Datum	3 december 2014
Distributie	
Projectnummer	131629
Onderwerp	Reactie beroep manege Hillegom

Inleiding

Op 23 oktober 2014 heeft de rechtbank een tussenuitspraak gegeven in de zaak omtrent de verleende omgevingsvergunning voor de bouw van een Manege in de Vosse- en Weerlanerpolder. In deze tussenuitspraak acht de rechter een nadere onderbouwing noodzakelijk waarom er geen sprake is van een onevenredige aantasting van de aanwezige natuurwaarden dan wel waarom een afwijkingsvergunning kan worden verleend. De rechter heeft geen deugdelijke onderbouwde weerlegging van de conclusie van de notitie van Alterra aangetroffen. Hieronder wordt een extra onderbouwing gegeven dat de aanwezige natuurwaarden niet onevenredig aangetast worden met de bouw van een manege.

Onderbouwing

Uit het flora- en faunaonderzoek (SAB, 2013) blijkt dat de weidevogels met name in het centrum en het oostelijk deel van de Vosse- en Weerlanerpolder broeden. Op de locatie van de geplande manege zijn twee nestlocaties van de grutto aangetroffen. Verder zijn groeilocaties van de rietorchis (beschermde Flora- en faunawet) in het oostelijk deel aangetroffen. Er zijn geen exemplaren in het westelijk deel waargenomen. Verder domineerde voornamelijk pitrus, kenmerkend voor een verstoord ecosysteem, op de locatie waar de manege wordt gebouwd. Op deze locatie is tevens veel verstoring aanwezig door de ten westen en zuiden gelegen (tuinbouw)bedrijven, woningen en akkerbouwgronden. Ondanks de aanwezige verstoring broedde een groot deel van de aanwezige vogels nabij het tuinbouwbedrijf (links rode cirkel afbeelding 1). In onderstaande afbeelding zijn de aanwezige broedgevallen weergegeven ten opzichte van de locatie van de manege. Concluderend kan gesteld worden dat de locatie waarop de manege gebouwd wordt de minste natuurwaarden herbergt van de gehele Vosse- en Weerlanerpolder.

Afbeelding 1: Huidige verspreiding broedvogels 2014 (bron: Zuid-Hollands Landschap) met globale locatie manege in groen (bewerking Aveco de Bondt)

De nieuwe manege leidt logischerwijs tot aantasting van de daar specifieke op die locatie aanwezige natuurwaarden. De verharding en opgaande bebouwing met bijbehorende verlichting leidt tot verlies van de daar aanwezige waterminnende flora en fauna en het open en donkere karakter van een veenweidegebied. Door het toepassen van de gestelde voorwaarden (zie bijlage) wordt de aangetaste waarden grotendeels gecompenseerd in het overige deel van de Vosse- en Weerlanerpolder of beperkt waardoor geen sprake is van onevenredige aantasting. Onevenredige aantasting is niet verder gedefinieerd, maar het kan gelezen worden als dusdanig ongeschikt worden van het poldergebied dat het niet meer kan fungeren voor de aldaar aanwezige soort(groep)en. In de Vosse- en Weerlaner polder betreffen het met name om waterminnende soort(groep)en zoals (weide)vogels, vissen, planten en amfibieën.

In het bestemmingsplan staat niet gedefinieerd dat de weidevogelfunctie moet voldoen aan een levensvatbare populatie en voor welke soort. Er wordt vermeld dat de gronden bestemd zijn voor het behoud, het herstel en/of de ontwikkeling van natuurwaarden. De natuurwaarden / weidevogelfunctie kunnen /kan gelezen worden als foerageergebied of als nestlocatie, niet alleen als levensvatbare weidevogelpopulatie.

Kerngebieden voor weidevogels staan niet op zichzelf, maar functioneren in een netwerk van weidevogellandschappen die variëren in grootte en in kwaliteit (Kentie et al., 2011). Voorstaande betekent dat één gebied (in dit geval Vosse- en Weerlanerpolder) niet alleen van belang is voor een weidevogelpopulatie, maar dat er meerdere weidegronden in de omgeving van belang zijn voor gezonde weidevogelpopulatie.

Wat is de minimumomvang voor een succesvolle weidevogelpopulatie? Uit onderzoek komt als minimumomvang van succesvolle populaties een oppervlakte naar voren van 50-250 ha (Wymenga et al. 2001, van 't Veer et al. 2008, Piersma & Kentie in Wymenga et al. 2010). Wymenga et al (2010) kiezen op grond hiervan als criterium voor weidevogelcompensatie een minimumoppervlakte van 170 ha. Hoe deze omvang vertaald moet worden naar de minimale omvang van deelpopulaties in een netwerkstructuur is echter onbekend (Oosterveld, 2011¹). Dit betekent dat de weidevogelpopulatie in de Vosse- en Weerlanerpolder (30 ha.) volgens Oosterveld (2011) niet 'succesvol' genoemd kan worden, toch is de broeddichtheid van aantal weidevogels hoog (Alterra, 2014).

De kans dat de huidige weidevogelpopulatie in de Vosse- en Weerlanerpolder afneemt is aannemelijk. Of de populatie in zijn geheel verdwijnt is niet met zekerheid te zeggen, maar kritische soorten zoals de grutto en tureluur kunnen door een toename in verstoring wel verdwijnen. Weidevogelsoorten als scholekster en kievit zijn minder kritisch en blijven mogelijk wel in de Vosse- en Weerlanerpolder als de verstoring iets toeneemt. De huidige oppervlakte van de Vosse- en Weerlanerpolder ligt al ver onder de minimumomvang van een succesvolle populatie, maar herbergt wel een hoog aantal broedgevallen. De huidige weidevogelkwaliteiten in Vosse- en Weerlanerpolder zijn - zoals Alterra stelt- uitzonderlijk. Uitzonderlijk met de aanwezige toenemende opgaande begroeiing, rietvegetatie en pitrus die belemmerend zijn voor weidevogels. Door deze aspecten aan te pakken en het beheer volledig af te stemmen op weidevogels vindt een verbetering van de weidevogelfunctie plaats.

¹ E.B. Oosterveld 2011 Selectie, beheer en inrichting van weidevogellandschappen in Fryslân. A&W-rapport 1572 Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek, Feanwâlden

Alhoewel er in de huidige situatie reeds sprake is van een weidevogelpopulatie is er wat betreft beheer nog veel te behalen. Zo is geconstateerd dat er veel pitrus en veel opgaande begroeiing in de vorm van riet, struiken en bomen (zoals Alterra in haar memo stelt) midden in de Vosse- en Weerlanerpolder aanwezig is. Verder is bebouwing aan de randen van het gebied aanwezig, akkerbouwgronden en een dijk in het oosten. Al deze aspecten hebben volgens Schotman (2007) reeds een verstorend effect van 50 -100 meter en in het geval van Buinzeel en Schotman (2011) tot 200 meter. Door het onderhoud in de Vosse- en Weerlanerpolder aan te passen, ontwikkeling van riet midden in de polder te minimaliseren en struiken en bomen te verwijderen, wordt een deel van deze verstoringszone opgeheven. Dit leidt tot een kwalitatieve verbetering van de gronden voor weidevogels.

Om te komen tot gunstigere omstandigheden, voor in dit geval de grutto, stellen Teunissen *et.al.* (2012) dat er vier 'knoppen' lijken te zijn waaraan gedraaid kan worden; openheid, waterpeil, maaidatum en kruidenrijkdom. De laatste twee worden sterk beïnvloed door waterpeil, dus men zou kunnen stellen dat er eigenlijk maar twee knoppen zijn die er echt toe doen (Teunissen *et.al.*, 2012). Met de toekomstige ingrepen in de Vosse- en Weerlanerpolder worden aan deze vier knoppen gedraaid ten gunste van weidevogels en andere waterminnende soorten. De uitvoering van het plan leidt tot een verbetering van het beheer van het gebied voor weidevogels. Het beheer van de weidegronden zal worden afgestemd op de aanwezige weidevogels, er zal beheer worden uitgevoerd om opgaande begroeiing te voorkomen en het beheer zal over worden genomen door het Zuid-Hollands Landschap. Dit laatste geeft een garantie dat het beheer ook daadwerkelijk afgestemd wordt op weidevogels, aangezien het een natuurorganisatie betreft.

De natuurwaarden in het gebied worden niet alleen gedefinieerd als waarden voor weidevogels, maar ook voor overige waterminnende soorten. Door de nieuwe watergangen natuurvriendelijk aan te leggen - met plas-draszone - vindt er een verbetering plaats van waterminnende soorten zoals planten, amfibieën en vissen. Door het uitvoeren van deze natuurvriendelijke maatregelen wordt tevens voldaan in een kwaliteitsverbetering van bestaande natuurwaarden.

Conclusie

De bouw van de manege inclusief verharding leidt tot aantasting van de aldaar aanwezige natuurwaarden; de weidegronden maken plaats voor verharding. Echter door het toepassen van enkele voorwaarden - waaronder kwaliteitsverbetering van de bestaande weidegronden voor waterminnende soorten en het aanpassen van het beheer - leidt de realisatie van de manege niet tot onevenredig aantasting van de natuurwaarden in de Vosse- en Weerlanerpolder.

VOORWAARDEN

De uitvoering van de volgende voorwaarden is noodzakelijk om te voorkomen dat de realisatie van de manege leidt tot onevenredige aantasting van aanwezige natuurwaarden:

- ✓ de werkzaamheden worden uitgevoerd conform de gedragscode van de Unie van Waterschappen (2012) gezien het voorkomen van de rietorchis in de directe omgeving;
- ✓ er wordt géén verlichting gerealiseerd langs de aan te leggen (fiets-, wandel-, beheer- en struin)paden;
- ✓ geen verlichting toepassen langs de noord- en ooststrand van de manege, óf, toe te passen verlichting aan de noord- en ooststrand van de manege (inclusief rijbakken) voorzien van speciale armaturen die verstrooiing van licht naar de omgeving die voorkomen. De Tussentocht en de weidegronden van de Vosse- en Weerlanerpolder dienen mogelijk als vliegroulen en foerageergebied voor vleermuizen. De weidegronden dienen als broedlocatie voor weidevogels. Uit onderzoek is gebleken dat vleermuizen en weidevogels gevoelig zijn voor verlichting. Om die reden is het noodzakelijk verstrooiing van licht op de (oevers van de) Tussentocht of weidegrond te voorkomen;
- ✓ geen verlichting toepassen langs de meest oostelijke rijbak, óf, beide rijbakken mogen in de periode van half maart - juli geen nachtelijke verlichting (van een half uur voor zonsondergang tot een half uur na zonsopkomst) gebruiken;
- ✓ er vindt kwaliteitsverbetering van bestaande weidegronden plaats. Het beheer van de omliggende agrarische weidegronden (inclusief paardenweiden) wordt afgestemd op het broedseizoen van weidevogels en er wordt extensieve beweiding toegepast. Dit betekent in het kort dat in de rustperiode - vanaf 1 april tot 15 juni of op de eerstvolgende datum dat er geen kuikens meer aanwezig zijn - mogen de weidegronden niet gemaaid, gerold, gesleept, gescheurd, gefreesd, (her)ingezaaid, doorgezaaid of bemest worden. Van belang is dat niet alle gronden ineens gemaaid worden, maar dat dit in mozaïek gebeurt. Er worden geen chemische bestrijdingsmiddelen gebruikt en er wordt geen kunstmest of drijfmest verspreid op de weilanden;
- ✓ indien extensieve beweiding tijdens het broedseizoen wordt toegepast dan wordt dit terrein een of enkele malen afgezocht op aanwezige legsels; de legsels worden gemarkeerd en van deugdelijke nestbeschermers voorzien;
- ✓ voorkom van aanplant van hoge bomen en struiken waar roofvogels in kunnen broeden. Dit voorkomt predatie van (jonge) weidevogels;
- ✓ de aanleg van dammen mag er niet toe leiden dat waterlopen van elkaar gescheiden worden; er dient ten allen tijde een open doorgang aanwezig te zijn onder de dam of brug. De diepte van het water in de duiker bedraagt minimaal 30 centimeter.